

LAUSUNTO
15.6.2020

kirjaamo@minedu.fi.
oppivelvollisuus@minedu.fi

Helsingin seudun kauppakamarin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, VN/1985/2020-OKM-1

Opetus- ja kulttuuriministeriö on lähettänyt oppivelvollisuuden laajentamista koskevan hallituksen esityksen lausuntokierrokselle. Uudistus on kokoluokaltaan mittava ja myös Helsingin seudun kauppakamari haluaa antaa aiheesta lausuntonsa. Helsingin seudun kauppakamari jäsenistöön kuuluu yli 7000 yritystä Uudenmaan alueella.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan oppivelvollisuuden laajentamista koskemaan perusopetuksen jälkeistä toisen asteen koulutusta siihen asti, kun henkilö täyttää 18 vuotta. Esitys myös laajentaisi opetuksen maksuttomuutta nykyisestä siten, että opiskelija on oikeutettu maksuttomaan opetukseen sen vuoden loppuun asti, kun hän täyttää 20 vuotta.

Helsingin seudun kauppakamari pitää tavoitteita osaamistason nostamisesta ja toisen asteen tutkinnon suorittamisesta tärkeinä sekä yhteiskunnan ja yritysten kilpailukyvyn että yksilön hyvinvoinnin kannalta. Myös elinkeinoelämän näkökulmasta katsottuna on erittäin tärkeää, että osaamista saadaan nostettua. Oppivelvollisuuden laajentaminen on kuitenkin tehoton ja kallis keino tavoitteisiin pääsemiseksi. Oppivelvollisuuden laajentamisen sijasta tavoitteeseen tulisi pyrkiä panostamalla yksilölliseen tukeen ja riittävään perustaitojen tason turvaamiseen.

Resurssit käytettävä tehokkaasti

Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomen talous supistuu koronakriisin vaikutuksesta vuoden 2020 aikana 5,5 % ja julkisen talouden alijäämä ja velka kääntyvät nopeaan nousuun. Hallitusohjelmakirjaus oppivelvollisuusiän laajentamisesta on laadittu ratkaisevasti erilaisessa taloustilanteessa. Oppivelvollisuusiän laajentamisen mahdolliset vaikutukset osaamistason nostoon ovat epävarmoja ja tapahtuvat pitkällä viiveellä. Yritysten osavan työvoiman saatavuuden näkökulmasta katsottuna resurssit on kohdennettava tavalla, joka auttaa tukee nuoria saavuttamaan toisen asteen tutkinnon sekä turvaa yritysten osaavan työvoiman tarpeen.

Hallituksen esityksen mukaan oppivelvollisuusiän laajentamisen kustannuksiin on varattu vuonna 2021 yhteensä 22 miljoonaa euroa, vuonna 2022 yhteensä 65 miljoonaa euroa, vuonna 2023 yhteensä 107 euroa ja vuonna 2024 yhteensä 129 miljoonaa euroa. Esitetyt summat on ristiriidassa esimerkiksi perusopetusta järjestäviä kuntia edustavan Kuntaliiton arvion kanssa. Mikäli uudistus toteutetaan esitetyn mukaisesti, on suurena vaarana, että siihen varatut resurssit eivät riitä ja koulutuksen järjestäjät joutuvat vaikeaan asemaan. Tilanne voi johtaa pahimmillaan siihen, että yksilöllinen tuki ei ole mahdollista, opetuksen laatu kärsii ja vaara opintojen keskeyttämisestä kasvaa entisestään.

LAUSUNTO
15.6.2020

Yksilöllinen tuki mekaanisen oppivelvollisuuden noston sijaan

Suurin osa opiskelijoista siirtyy suoraan perusopetuksesta toiselle asteelle tai erilaisiin nivelvaiheen opintoihin. Syyt opintojen keskeyttämiselle ovat erilaisia ja voivat liittyä esimerkiksi kieleen, terveyteen tai oppimisvaikeuksiin ja ne vaativat ratketakseen yksilöllistä tukea. Sen sijaan että resurssit kohdennetaan mekaaniseen oppivelvollisuuden pidentämiseen, ts. koulumatkojen ja oppimateriaaleihin, tulisi panostaa riittävään yksilölliseen tukeen riittävän ajoissa. Riittämätön osaamistaso aiheuttaa ongelmia myös yrityksille, jos opiskelijan valmiudet työelämän siirryttäessä eivät vastaa työelämän vaatimuksia.

Tukea ammatillisen koulutuksen reformille ja työelämäyhteistyöhön

Helsingin seudun kauppakamari pitää tärkeänä, että yksilöllisen opintopolun mahdollistavan ammatillisen koulutuksen reformin ja työelämäyhteistyön tukemiseen panostetaan riittävästi. Reformin periaatteet joustavasta, yksilöllisestä oppimisen polusta ovat kannatettavia sekä yritysten että opiskelijoiden näkökulmasta, sillä sitä kautta voidaan huomioida erilaiset tavat oppia ja yritykset saavat kontaktin tulevaisuuden tekijöihin jo varhaisessa vaiheessa. Myös oppisopimuskoulutuksen houkuttelevuutta myös nuorten kouluttautumismuotona on parannettava.

Yllä oleviin argumentteihin perustuen Helsingin seudun kauppakamari esittää, että oppivelvollisuuden laajentamista ei toteuteta hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla.

Helsingissä 15.6.2020

Heikki J. Perälä
toimitusjohtaja
Helsingin seudun kauppakamari

Riikka Vataja
asiantuntija
Helsingin seudun kauppakamari

Lausunnon keskeinen sisältö

- Helsingin seudun kauppakamari esittää, että oppivelvollisuuden laajentamista ei toteuteta.
- Uudistukseen tarkoitetut resurssit kohdennetaan yksilölliseen tukeen ja riittävien perustaitojen takaamiseen.
- Ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa, yksilöllisiä opintopolkuja ja työelämäyhteistyötä tuetaan.